

Bibliothèque numérique

medic@

**Girardeau, Jean-Joseph - candidat /
Devilliers - président. - De oculo
extirpando**

1786.

***Paris : Typis Michaelis Lambert,
Regii Chirurgiae Collegii
necnon Academiae Typographi,
viâ Cithareâ,***

Cote : ms 2346, n°16

D E
OCULO EXTIRPANDO
DISSERTATIO
 ANATOMICO-CHIRURGICA,

*QUAM, Deo Juvante, & Præside M. DEVILLIERS,
 Scholarum antiquo Præposito, tueri conabitur JOAN-
 NES-JOSEPHUS GIRARDEAU, Parisiensis, in almâ
 Facultate Parisiensi Artium Magister, Nosocomii
 generalis in Domo dictâ la Salpêtrière Chirurgus
 præcipuus, Thesæos auctor.*

*Die Martis trigesimâ-primâ mensis Octobris, anno 1786, à ses-
 qui-secundâ post meridiem ad septimam.*

P A R I S I I S,
 IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS:
 PRO ACTU PUBLICO,
 ET
 SOLEMNI COOPTATIONE.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ
 Collegii, nec-non Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXXVI.

DE
OCULO EXTIRPANDO
DISSERTATIO
ANATOMICO-CHIRURGICA

UT eximium nobis mirabile obrigit visûs organum, quo sublato, tenebris addictum contabesceret quidquid spirat in terris; ità fatendum est nullum esse quod tam multis variorum morborum generibus, propter variam partium quibus constat naturam, singularemque dispositionem, pateat obnoxium: eos tantùm in hoc programme leviter persequemur, qui postulant ut oculi globus eruat, præmissis quibusdam de illius anatomia.

EX ANATOMIA.

Oculi globus, qui concavum orbitæ sinum obtinet, quemque

A

palpebræ, superior scilicet & inferior, hinc & indè obductæ contegunt, membranis constat seu tunicis, & humoribus, vasisque distinguitur & nervis. Triplex est in illo tunicarum genus, quarum aliæ ipsum globi folliculum efficiunt; aliæ adscitæ sunt & uni tantum ejusdem parti adherentes: aliis denique quasi quibusdam capsulis humores includuntur. Tribus autem tunicis efformatur ipsemet folliculus; externâ, quæ sclerotica aut cornea; mediâ, quæ Choroïdea; tertiâ seu internâ, quæ retina nuncupatur.

Duæ sunt adscitæ tunice; tendinea seu albuginea, undè oculi album exoritur; & conjunctiva.

Duæ pariter capsulariæ; vitrea scilicet & crystallina.

Triplicem agnoscunt humorem, aqueum, vitreumque ac crystallinum: aqueus hoc continetur spatio, quod inter partem tunicarum anteriorem intercedit; vitreus verò intra capsulam membranofam, sibi que propriam inclusus, maximum spatium obtinet; tertius denique seu crystallinus, nihil aliud quàm materies quasi gummosa, ejus forma ad lentis modum exacta, & in posteriori magis quàm in anteriori parte convexa, membranâ regitur subtilissimâ, quæ & ipsa dicitur capsula crystallina.

Ferè omnes oculi partes suas ab ophtalmicâ arterias accipiunt; quæ quidem in multos dividitur ramos, quorum præcipui sunt arteria lacrymalis, ethmoïdalis posterior, ciliares, centralis retinæ, super-orbicularis, muscularis inferior, ethmoïdalis anterior, &c.

Vario admodum tenore diffunduntur venæ illis arteriis respondentes; quarum stirps præcipua è sinu ophtalmico ducta, postquam retinæ venam centralem dedit, ethmoïdalemque posteriorem, & nonnullas ciliares, tunc in duos ramos, superiorem nempe, & inferiorem scinditur.

Nervos autem, præter opticum, plurimos habet oculus, qui à motore communi & ab ophthalmico *Willhisi*, derivati, nervorum ciliarium nomine appellantur.

Suos à motore communi, à patethico, ab ophthalmico *Willhisi*, à motore externo, & à nonnullis maxillaris superioris ramis, nec non à duriori nervi auditorii ramo accipiunt muscoli & palpebræ.

Musculi, qui sex annumerantur, suum à situ & ab usu quisque proprio nomen habent; undè quatuor dicuntur recti, & duo obliqui: inter rectos, alius elevator, seu attollens, sive superbus; alius deprimens sive humilis; alius abducens, & alius obducens nuncupatur.

His musculis sustinetur oculus ac movetur. Pars globi posterior, nervus opticus & muscoli molliori pinguedine, quæ imum orbitæ sinum penitus obtinet, circumfusi involvuntur.

EX CHIRURGIA.

Exophthalmia, seu proptosis oculi, à quibusdam ex similitudine oculus bovinus vel elephantinus, status ille est præternaturalis, in quo globus oculi à suâ sede natali perturbatus, ex orbitæ cavo, partim vel penitus propellitur.

Causa ejus essentialis, quæ determinari potest à vi externâ, ictu nempè, compressione validiori, aut pravo medicamentorum usu (2) pariter interior habetur, ut à stasi, vel humorum depravatione.

Intrâ, vel extrâ orbitam insidere valet, aut juxta lamellas osseas, quibus hujus cavi latera efformantur.

Exophthalmia, ac præsertim quæ ex eâ oriuntur mala, cum ingravescent, postulant aliquandò ut oculi globus eruat. (1)

(1) Ut patet ex adnotationibus Domini *St. Yves*, in *Comment. Académ. Reg. Chirurg.* vol. v. pag. 169.

(2) De quo videri potest programma à *Carolo Frid. Kalschmied*, *Colleg. Disputation. Chirurgicæ* ab *Hallero*, tom. 1, pag. 543.

Gangræna nec-non scirrhus oculi , ipsius extirpationem interdum requirunt.

Fungi in orbitâ concrefcentes , quandòque erui oculum cogunt. (1)

Idem oculus extirpari debet , cùm inest tumor cancrusus (2).

Cancer eandem quoque sæpiùs hanc operationem desiderat. (3)

Cùm non ea nobis mens sit ut de morbis differamus in quibus extirpari globum oculi necesse sit , sed de illâ tantùm ratione quâ debet extirpari , prætermisissis methodis omnibus quæ à Veteribus inventæ sunt , dicemus methodum à Domino *Louis* præscriptam , cæteris omnibus longè potiorem esse. (4)

Ægro , inquit , aptè composito , oportet refecari vincula quibus oculi globus hæret ad palpebras , quod optimè præcepit *Hildanus* ; hæcque sectio , quam verè operationis prolusionem dixerimus , nullum sibi proprium vindicat instrumentum : majori verò vel minori arte fieri potest. Quod ad inferiorem partem attinet , satis erit si induxeris aciem instrumenti in angulum , aut , si ità dicere malueris , in sinum , quem conjunctiva membranaque interior palpebræ simul efficiunt. Nec omittendum est ligamen illud fixum quo musculus obliquus minor , ori orbitæ inferiori , versùs majorem canthum cohæret. Quod ad superiorem partem spectat , ità dirigenda est ejusdem iustrumenti

(1) Vide adnotationes *Fabrici de Hilden* , quas Dom. *Louis* laudavit in suis Comment. Academ. Chirurg. tom. v.

(2) Vide collectionem posthumam medico-chirurgicam à D. *Job* , à *Métkren* , nec-non relat. D. *Muys* , vol. 5 , pag. 193.

(3) Sic adnotavit *Bartholin* , vol. v. 192. ne quis unquàm tali utatur methodo.

(4) Loco citato.

acies, ut musculus palpebræ superioris elevator abscindatur, simul & membrana quâ hæc palpebra intus vestitur. Excisorio quo scalpro, à summo ad imum, versus canthum interiorem leviter inducto, majoris obliqui tendo secabitur.

Jam tum oculus anteriori orbitæ circumductioni non hæret. Id unum incumbit, ut in imâ rescindantur orbitâ nervus opticus & musculi quibus circumdatur; idque facillimè perfici potest unâ forficum incisione, quales tamen ejusmodi sectio postulat: (tales enim sint necesse est, ut pars plana laminarum sit incurvata.) Primò quidem minoris interesse videtur quânam parte forficum acies in imam orbitam inferatur. In statu naturali cum obliqua sit orbitæ forma, cum globus oculi latera ejus interiora contingat, jubere videntur forfices per minorem potiùs canthum sic in orbitam inferri, ut pars laminarum concava ipsummet globum respiciat. Rursus verò cum oculus sæpè plus æquo protuberet ac diffundatur, cum pinguedo tumescat, textus cellulosus mirum in modum scirthis præcludatur, ac fungi ibi maximè concrecant, ubi minimam vim experiuntur, plerumquè evenit ut per minorem angulum via præ cæteris impediatur. Penès igitur Chirurgum sit curvas forfices in orbitam introducere quâ parte satiùs ipsi visum fuerit. Recisis autem musculis & optico nervo, forfices in sese reductæ, quasi unci officio funguntur ad sublevandum extrinsecus oculum. Hoc est quod per cochleare secans *Bartisch* innuere videtur.

Operatio, si hoc modo fiat, simplex est, nemoque non intelligit capto sinistrâ manu oculo etiam nunc adhærente textui cellulofo qui plus minusve extenditur, forficibus quas dextrâ tenes, folia quæ reluctantur, esse refecanda.

Hâc arte potest extirpari globus oculi quotiescumque morbus iis tantum partibus insidet, quibus illud organum constar. Si verò

accidat ut carcinomatosa vegetationes formâ & crassitudine diffuant, aut etiam tumor idem carcinomatofus ipfas occupet palpebras, eâ tunc uteris methodo quam D. *Guérin* adhibuit. (1)

Perfectâ operatione, secundum artem exigenda est ægri curatio. Exteriores primò partes solidescunt & glutinantur. Coarctatur orbitæ cavus, cujus pars ima fungosâ repletur substantiâ, undè humor glutinosus diù stillat. Nonnunquàm accidit ut, cum jam ad finem vergit ægri curatio, in orbitæ fundo & duræ matris parte primitus læsâ concreascit fungus, qui brevi ingravescit, ægrum stimulat & pungit, febres accendit, & alia symptomata, quàm antè extirpatum carcinoma, multò infestiora secum importat. Is igitur, si tanto volueris succurrere periculo, statim abortu extirpandus est. Interdum etiam parotides aut aliæ glandulæ ita morbiferis symptomatibus afficiuntur, ut æger languentem sub longâ morte trahat animam & ad ultimum deficiat.

Orbitæ autem fœditati oculo encaustico prothesis mederi potest, modò sit arte accommodatus, sincerumque oculum magnitudine, formâ, & colore omninò repræsentet: qui quidem majori minorive labore stabilietur, prout magis aut minùs consuleris huic residuæ carnis parti, sine quâ non ita succedere potest applicatio, quæ & ipsa vel cum fit, vel cum perfecta est, diligentem à Chirurgo curam desiderat.

(1) Antiquus Chirurg. Nosocomii Lugdunensis, quod *Domus Dei.*, vol. 7
Comment. Chirurg. pag. 205.

F I N I S.